

Riskerade allt - fick passion för massivt trä

Familiens bostad var pantsatt och pengarna hade tagit slut. Mitt i bygget av åtta bostadsrätter på Brännö i Göteborg där flera av hans släktingar skulle få sitt drömboende tvingades Örjan Landström och hans anställda lägga ner verktygen. Genom att köpa lägenheter räddade han bygget och fick en passion för massivt trä.

- Det var en nervpress men jag har lärt mig mycket, säger Örjan Landström.

Släkten Landström verkar bestå av människor som hellre ser möjligheter än problem och sällan ger upp. Ett bevis för det är de omtalade bostadsrätterna på Brännö i Göteborgs södra skärgård.

Projektet föddes ur Anna Karin Wikmans drömmar kring millennieskiftet. Hon hade skilt sig och kunde inte hitta

något nytt boende hemma på Brännö som passade hennes plånbok. Tankarna tog form på ett antal lägenheter där hon och några av hennes väninnor kunde flytta in.

Kommunen gillade tanken men det skulle ta över tio år innan man gick med på bygglov för åtta lägenheter på klippan på Brännö med utsikt över havet. Då hade alla hoppat av utom Anna-Karin. Hon fick dock med sig en kusin och en faster. En annan kusin, Anders

KENNETH NYDELIUS

Landström, en välrenommerad arkitekt i Stockholm, ritade husen och föreslog en stomme i korslimmat massivträ. Husen skulle liksom växa upp ur berget med en formgjuten grund mot berget.

Det sistnämnda var inte ekonomiskt möjligt och även tanken på massivt trä var tveksam. Fristad Bygg i Borås som specialiserat sig på att bygga hus i korslimmat massivträ fick en förfrågan men priset var för högt. I stället gick frågan till ännu en i slkten Landström - Örjan på Öckerö norr om Göteborg.

Örjan Landströms ekonomiska olycka höll på att bli korslimmat massivt trä men det vändes till lycka. Här sitter han framför röda stugor han byggt på Hönö i korslimmat massivträ.

– Jag undrade vad poängen var med massivt trä och föreslog istället reglad stomme men de stod på sig, minns hans.

Arkitekten tillika kusinen tipsade om att åka och titta på en nybyggd villa med massivträstomme i Skrea Strand söder om Falkenberg i Halland som Fristad Bygg uppförde.

– **Jag blev** helt såld. Doften av trä slog emot mig. Det var något helt annat än att komma in i ett hus med gipsskivor och reglad stomme. Jag upplevde en annan

resonans och kvaliteten var fantastisk, säger Örjan Landström.

Fristad Bygg fick leverera stommen medan Örjan Landström och hans anställda på AB Nock tog på sig resten av entreprenaden. Nu var det bråttom. Det var våren 2012 och det gällde att få upp de 16 meter breda och 3 meter höga elementen innan stormarna skulle komma på hösten. Före semestern var plattan till ena huset gjuten och markarbetena klara. Efter semestern började resningen av stommen och markarbetet med hus

nummer två. Det fanns bara ett problem: finansieringen.

– De som skulle bo där hade väl ingen tanke på att det skulle bli ett problem med byggnadskreditivet. Banken hade varit väldigt positiv hela tiden men nu började de tycka att det var för få av bostadsrätterna som var bokade och att upplägget var fel, minns Örjan Landström.

Örjan Landström och hans firma var mycket illa ute. Han hade pantsatt privatvillan på Öckerö med hustruns medgivande och pengarna på firman var slut. >>

A portrait of Örjan Landström, a man with shoulder-length brown hair, a grey beard, and black-rimmed glasses. He is wearing a dark blue jacket over a dark sweater and a silver chain necklace. The background shows a rocky coastline with blue water and a clear blue sky.

Örjan Landström valde
snickaryrket framför att
fortsätta som skådespelare.
- Byggandet är min stora
passion, säger han.

Husen på Brännö höll på att sluta med ekonomisk ruin för Örjan Landström men det vände och husen är nu kända över hela landet.

– Jag sa att vi måste stoppa bygget eftersom jag inte längre kunde betala leverantörerna.

I det läget återstod det invändiga arbetet. Fasad och tak var klart.

Fem av åtta lägenheter var fortfarande osålda men banken gick med på att låna ut ytterligare pengar om Örjan Landström och Fristad Bygg köpte två lägenheter vardera vilket de gjorde. Plus att en släkting lånade ut ett par miljoner kronor. Men nervpressen var inte över.

– Vi fick bygga i två veckor och sedan skulle banken göra en ny värdering. Därefter byggde vi vidare och så kom nya värderingar. Det var en oerhörd stress. Jag visste inte om jag skulle behöva gå från hus och hem, berättar Örjan Landström.

I ett halvår varade rysaren.

– Man kan tycka att det var naivt att ställa upp när det saknades finansiering. Men vi lyckades skapa bostäder som var över allas förväntan.

Att bygga på Brännö är komplicerat på flera sätt. Inte minst för att det är en bilfri ö. Stommarna lastades av med lyftkran på kajen i en viss ordning och fraktades med en av de få traktorer som finns på ön upp till Kumlet som platsen heter. Det medför givetvis merkostnader.

I maj 2013 var det inflyttning och stort släkttkalas. Men Örjan Landströms lägenheter var fortfarande osålda.

– Det gick trögare än jag trodde. Vi missbedömde marknaden.

De boende älskar sina hus på den bilfria ön Brännö.

Men på hösten 2013 såldes de till ett pris som täckte hans kostnader, 33 000 kronor kvadraten. Då hade husen börjat uppmärksammas och bli omtalade. De nominerades bland annat till Årets Bygge 2014.

Och när tvåårsbesiktningen nyligen ägde rum fick Örjan Landström ett kvitto på att han lyckats.

– De boende berättade att de aldrig varit sjuka sedan inflyttningen. Det är ett fantastiskt inomhusklimat i husen. Alla var jättenöjda.

För Örjan Landström och hans firma var kontakten med korslimmat massivträ första steget på en ny spännande resa.

– Vi har valt att helt fokusera på korslimmat massivträ, det är ett överlägset byggnadssystem vad det gäller miljöpåverkan, kvalitet och brukarupplevelse. Vi bygger fritidshus, villor och lägenheter på det sättet och jag köper stommarna av Fristad Bygg som vi har ett jättefint samarbete med. Det är där vårt hjärta har landat, säger Örjan Landström.

Numera har Örjan Landström med tre anställda börjat fungera mer som projektledare för att slippa bli splittrad. Han är också utbildad skådespelare men gör numera bara enstaka roller. Det är för byggandet han brinner mest.

- Det är min stora passion i livet. Jag letar ständigt efter innovativa och bättre sätt att bygga. Jag tycker väldigt mycket om att se något konkret växa fram och att skapa sunda boenden med hög kvalitet. Att sedan de människor som lever i våra hus mår bra och känner att de har en hög boendekvalitet är naturligtvis det roligaste av allt.

Håller släkten ihop fortfarande?

– Absolut. Visst skulle det kunna ha varit en nackdel i ett sådant här projekt men för oss har det bara varit en fördel att vara släkt genom det sätt som vi har handskats med projektet.

Mikael Kindbom